

در این سرفصل همچنین می‌خوانید:

۷۰ انتقال قدرت از محور قاهره-ریاض به تهران-آنکارا!

۷۰ خطوط قرمز هسته‌ای

۷۱ روز شمار نگاه جهان

نگاه Reuters، لندن

تهدید بزرگ برای نفت ایران

بشکه‌ای این کشور در روز و همچنین با تولید ۱۰ میلیون بشکه‌ای روسیه رقابت کرده و ایران را که ۴/۲ میلیون بشکه در روز تولید می‌کند، پشت سر گذارد.

ایران بیش از عربستان که صادرکننده برتر نفت محسوب می‌شود، به نفت گران قیمت وابسته است. تولید بالای عراق می‌تواند در بلندمدت برای قیمت نفت مضر باشد و همچنین سهم بازار را از دیگر کشورها بگیرد.

روند پیشرفت اجتناب ناپذیر صنعت نفت عراق، نگرانی‌های بسیاری برای رقیبان نفتی این کشور شامل ایران و عربستان به وجود آورده است.

اگر عراق موفق شود تولید نفت خود را سه برابر کند، موازنه قدرت ژئوپلیتیک در خاورمیانه با تحول عظیمی رویه‌رو شده و ایران بیش از عربستان - که رقیب دیرینه آن و غول نفتی جهان است - از جانب عراق تهدید خواهد شد.

از طرف دیگر، اگر بغداد در سیاست عرضه انرژی خود با تهران متحد شود، توان بالقوه آن برای جای گرفتن در میان سه تولید کننده نخست نفت جهان، می‌تواند به ایجاد جبهه قدرتمندی از مسلمانان شیعه در آپک منجر شود. این مسأله می‌تواند ریاض را که در حال حاضر، نگران افزایش قدرت اکثریت شیعه عراق از زمان سقوط صدام حسین است، عصبانی کند و تفرقه در آپک را افزایش دهد.

اما باید گفت توسعه نفتی در عراق، به احتمال زیاد تنش‌هایی را در ایران به وجود می‌آورد که پتانسیل سرمایه‌گذاری خارجی را از آن دور می‌کند و اگر این مسأله به کاهش قیمت نفت منجر شود، مشکلات اقتصادی تهران افزایش می‌یابند. درآمدی که عراق امیدوار است با افزایش ۴/۵ میلیون بشکه در روز و یا بیشتر به دست آورد، به اندازه کافی به این کشور قدرت اقتصادی می‌دهد تا نفوذ ایران را در میان شیعیان جهان به چالش بکشاند.

به گفته تحلیل‌گر مؤسسه IHS Global Insight

عراق، یمن دوم؟

عربستان سعودی، افزایش قدرت نفتی عراق و رابطه‌اش را با تهران به دقت می‌نگرد. اما تحلیل‌گران معتقدند این دیدگاه که عراق پس از صدام تحت سلطه ایران قرار دارد، نظریه‌ای اغراق‌آمیز است.

به عقیده تحلیل‌گران، حتی اگر نتیجه انتخابات عمومی سال آینده عراق، انتخاب دولتی باشد که به طور آشکار از ایران طرفداری کند، اثری که افزایش تولید نفت عراق ممکن است بر تنش‌های اقتصادی و سیاسی داخل ایران داشته باشد، می‌تواند دو همسایه را از هم جدا نماید.

در نهایت، عربستان با عراقی شکوفا و در حال توسعه رویه‌رو خواهد شد، نه کشوری که می‌تواند پایگاه خوبی برای القاعده محسوب شود. متحد وفادار آمریکا، درگیر کشمکش‌های داخلی یمن و افزایش بی‌ثباتی در این کشور همسایه است. بنابراین، مقامات عربستان ثبات در عراق را به نفع خود می‌دانند و اگر این کشور به یک قدرت اقتصادی منطقه‌ای تبدیل شود، به اقتصاد عربستان هم کمک خواهد کرد. در نهایت باید اذعان داشت عربستان دوست ندارد و نمی‌خواهد که عراق برای آن به یمن دوم تبدیل شود. ■

پیشرفت عراق اجتناب ناپذیر است. البته تغییر در موازنه قدرت در آینده نزدیک اتفاق نمی‌افتد، بلکه در بلندمدت، مشکلاتی را به همراه می‌آورد که هم عراق و هم کشورهای مجاور آن باید با آن درگیر شوند.

سرمایه‌گذاری نفتی

عراق و ایران هر دو به سرمایه‌گذاری‌های عظیمی در صنعت نفت خود نیاز دارند. استقبال عراق از شرکت‌های سرمایه‌گذار انرژی در جهان - البته با شرایط سخت - این امتیاز را به این کشور می‌دهد تا برای توسعه میدان‌های نفتی در مقیاسی بی‌سابقه، مبالغ میلیاردی جذب کند.

این مسأله شرایط تهران را برای جذب سرمایه‌سخت‌تر می‌کند. بدتر از آن، گول‌های انرژی چین هستند که در حال سرمایه‌گذاری در عراق هستند و بنابراین، منبعی برای سرمایه‌گذاری در نقاط دیگر باقی نمی‌ماند. تهران، با توجه به این که شرکت‌های غربی به علت مسایل سیاسی و تحریم‌ها از آن دوری جسته‌اند، برای جذب پول و تکنولوژی به شرکت‌های آسیایی روی آورده است.

اگر کلیه قراردادهایی که بغداد پیشنهاد داده به امضا برسند، عراق می‌تواند ظرفیت تولید خود را به ۱۰ میلیون بشکه در روز افزایش دهد و با عربستان و تولید ۱۲/۵ میلیون